

Ministerie van Defensie

Militaire Inlichtingendienst

Postbus 20701
2500 ES 's-Gravenhage**-Aan:**
Zie verzendlijst.Telefoon 070 - 318 81 88
Telex 32374 KYDER/BIV NL
Telefax 070 - 318 79 51

Uw brief	Uw kenmerk	Ons nummer	Datum
		DIS/91/095/4911	11 oktober 1991
Onderwerp			
Joegoslavië: recente ontwikkelingen (nr 77/91)			

- Hierbij doe ik U toekomen een notitie over de recente ontwikkelingen in Joegoslavië.
- Zonder bijlage is deze brief ongeclassificeerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst
voor deze
Het Hoofd Stafafdeling Inlichtingen

Kolonel der Grenadiers

Bijlagen
één

Bezoekadres
Kalvermarkt 28
's-Gravenhage

Doorkiesnummer
070 - 318 6634

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden.

Verzendlijst behorende bij brief MID nr. DIS/91/095/4911 , d.d. 11 oktober 1991

Aan:

Coördinator Verenigde Inlichtingendiensten Nederland

(Secretaris Generaal Ministerie Algemene Zaken)

Hoofd Inlichtingendienst Buitenland

Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst

Ministerie van Buitenlandse Zaken ✓

t.a.v. AMAD

MINISTERIE VAN DEFENSIE
MILITAIRE INLICHTINGDIENST

JOEGOSLAVIE
Militair-politieke situatie
77/91

(Afgesloten 111100 OKT 1991)

Kroatië

Donderdag heeft het overleg in Den Haag onder auspiciën van de EG tussen de presidenten van Kroatië en Servië, Tudjman en Milosevic, en de federale minister van Defensie Kadujevic geleid tot overeenstemming over een nadere invulling van het twee dagen geleden overeengekomen staakt-het-vuren. Zoals gemeld was het aantal incidenten na de totstandkoming van dit bestand geleidelijk weer toegenomen en werden uit een aantal omstreken plaatsen in Kroatië weer hernieuwde gevechten gemeld. Donderdagochtend was het bestand opnieuw op verscheidene plaatsen geschonden, met name in Slavonië (o.a. Vukovar). Volgens een communiqué van het federale leger had de luchtmacht ook Kroatische stellingen gebombardeerd ten zuiden van Zagreb (Banija). Verder werd slechts in beperkte mate uitvoering gegeven aan de dinsdag overeengekomen opheffing van de belegering van de installaties van de federale strijdkrachten (JNA) door de Kroatische (para-) militaire organisaties en de blokkades van de Kroatische havens door de JNA.

In Den Haag is men donderdag overeengekomen dat de JNA zich binnen een maand uit geheel Kroatië terug zal trekken. In dezelfde periode moet een akkoord zijn bereikt over de toekomstige staatsvorm van Joegoslavië en haar deelrepublieken, alsmede over garanties voor de rechten van de etnische minderheden in de republieken, met inbegrip uiteraard van de Servische minderheid in Kroatië. Vervolgens zal de EG besluiten nemen over erkenning van republieken die zich onafhankelijk hebben verklaard. Eenzijdige onafhankelijkheidsverklaringen en eenzijdige wijzigingen van de grenzen tussen de republieken worden (opnieuw) niet aanvaardbaar genoemd.

Hoewel inmiddels onder sterke druk van de EG-waarnemersmissie in Kroatië (opnieuw) een begin is gemaakt met de opheffing van de blokkades van kazernes en havens in Kroatië, is het nog hoogst onzeker of het bestand en het Haagse akkoord stand zullen houden. Niet alleen zijn hedenochtend opnieuw incidenten gemeld in Kroatië (met name Slavonië), maar ook duiden de jongste berichten op verdeeldheid binnen de JNA over de overeengekomen terugtrekking uit Kroatië. Het Joegoslavische ministerie van Defensie heeft hedenochtend zelfs ontkend dat een akkoord over een volledige terugtrekking is ondertekend. Tot dusverre was de JNA-top slechts bereid zich terug te trekken uit de gebieden die niet door de Servische minderheid worden bewoond. Een volledige aftocht van de legereenheden uit Kroatië zou de positie van de Servische strijdgroepen in de betwiste Kroatische gebieden ernstig ondermijnen. Derhalve kan worden aangenomen dat zowel bij de Servische strijdgroepen als binnen de legerleiding groot verzet bestaat tegen dit onderdeel van het Haagse akkoord. Zoals reeds eerder gemeld, zijn de min of meer autonoom opererende strijdgroepen aan zowel Servische als Kroatische zijde geen partij bij het diplomatieke overleg, en in staat door zelfstandige militaire acties elk overeengekomen bestand te doorbreken.

Niet alleen is uitvoering van de militaire bepalingen van het akkoord hoogst onzeker. Ook de politieke voorwaarden voor een succesvol verloop van het komende overleg lijken nauwelijks aanwezig. Over de Servische politieke opstelling bestaat nog grote onduidelijkheid. De Servische president Milosevic heeft de termijn van één maand voor succesvolle afronding van het beoogde overleg over een politieke regeling

van de tegenstellingen in Joegoslavië overigens realistisch genoemd. Wel hield hij de mogelijkheid open dat de termijn met één maand verlengd zou kunnen worden. Nog volstrekt onduidelijk is of hij bereid is tot wezenlijke concessies met name tegenover Kroatië. Voor de mogelijkheid dat Servië, het sterk op Servië georiënteerde Montenegro, alsmede Bosnië-Herzegovina en eventueel Macedonië voor samenwerking binnen één staatsverband zullen kiezen, zoals door de Servische president Milosevic is geopperd, bestaat bij de twee laatstgenoemde deelrepublieken nauwelijks steun. Milosevic heeft inmiddels nog eens herhaald dat aan de Servische minderheid in Kroatië een autonome status moet worden toegekend.

Voor het komende onderhandelingsproces is tevens van belang, dat zowel Slovenië als Kroatië nauwelijks bereid lijken van eerder ingenomen posities af te wijken. Beide republieken hebben de afgelopen dagen nieuwe eenzijdige maatregelen genomen om hun formele afscheiding uit het Joegoslavische staatsverband en hun staatkundige onafhankelijkheid nadere inhoud te geven. De Kroatische president Tudjman heeft reeds te kennen gegeven dat Kroatië de komende onderhandelingen in zal gaan als onafhankelijke republiek. Ook Slovenië zal naar verwachting voor dezelfde opstelling kiezen.

Vandaag komt het door Servië gecontroleerde romp-presidium, dat zichzelf als opperbevelhebber van de JNA beschouwt, bijeen. Het zal naar verwachting wel instemmen met het jongste akkoord, maar mogelijk ook nieuwe eisen stellen met betrekking tot de voorwaarden voor de terugtrekking van de JNA uit Kroatië en een duurzame politieke regeling van de tegenstellingen in Joegoslavië.

Conclusie/voorzicht

Ondanks het gisteren bereikte akkoord over de voorwaarden voor een duurzaam bestand en een politieke regeling van de conflicten in Joegoslavië, is het zeer de vraag of hiermee de basis is gelegd voor succesvol diplomatiek vervolg-overleg tussen de bij de burgeroorlog betrokken partijen. Een hervatting van de strijd op grote schaal blijft zeker tot de mogelijkheden behoren.